
OBSERVATION OF SPECIES OF AMPHIBIANS (AMPHIBIA) AND REPTILES (REPTILIA) IN THE DISTRICT KARVINÁ

Nytra L.

Department of Zoology, Fisheries, Hydrobiology and Apiculture, Faculty of Agronomy, Mendel University in Brno, Zemědělská 1, 613 00 Brno, Czech Republic

E-mail: nytra.lu@seznam.cz

ABSTRACT

The focus point of this paper is to determine the type and establishment of amphibians and reptiles in the cadastral territory of Dolní Marklovice in the distrikt Karviná. Monitoring of the sites was conducted between 2003-2009. In Dolní Marklovice 5 species of reptiles were detected (including non-native *Trachemys scripta elegans*). As far as concerned, 13 different kinds of amphibians were found, presence of 14th species (*Triturus alpestris*) has not been confirmed. The presence of additional 2 species of amphibians (*Bombina variegata*, *Pelophylax ridibundus*) and 1 unidentified, but probably occurring (*Rana dalmatina*) will need to be reliably confirmed. This thesis summarizes the data from the field studies, analyses them and compares with an occurrence of named amphibians and reptiles in the district.

Key words: amphibian, reptile, Dolní Marklovice, district, Karviná

Acknowledgement: Supported by IGA MENDELU No. TP 5/2011.

ÚVOD

Tato práce shrnuje poznatky za období let 2003 – 2009, popisuje sledované území (výměra, poloha, počet obyvatel). Přírodní podmínky jsou podrobněji rozvedeny v charakteristikách: klimatu, geomorfologie, hydrologie, pedologie, biogeografie, potenciální přirozená vegetace, fyto geografie, ochrana přírody a krajiny. Následně jsou uvedeny postupy a metody zjišťování přítomnosti zástupců herpetofauny na uvedených lokalitách s popisem metody mapování pomocí síťových polí. Výsledky a diskuze blíže uvádí sledované lokality a shrnují pozorování jednotlivých druhů. Nejdříve jsou uvedeny vlastní zjištění a následně také literární údaje nebo data AOPK ČR. Popsány jsou i druhy přímo nezjištěné ale vyskytující se v okrese nebo jejichž výskyt uvádí nebo nevyklučuje literatura. Práce je zakončena kapitolou Závěr shrnující tento příspěvek.

MATERIÁL A METODIKA

Popis a charakteristika zájmového území

Sledování druhového a početního zastoupení obojživelníků a plazů bylo prováděno v katastrálním území Dolní Marklovice. Dolní Marklovice jsou částí obce Petrovice u Karviné v okrese Karviná, Moravskoslezském kraji. Petrovice u Karviné mají výměru 2047 ha z toho: zemědělská půda 1284 ha (orná půda 939 ha, zahrady 105 ha, TTP 240 ha), lesní půda 337 ha, vodní plochy 88 ha, zastavěné plochy 65 ha, ostatní plochy 273 ha k 31.12.2008. V obci bydlelo 5506 obyvatel k 31.12.2008, hustota dosahuje 268,98 ob./km² (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2010). Dolní Marklovice mají rozlohu 493,43 ha (SEAL, S.R.O. & MOONFACE S.R.O., 1998 – 2004).

Klimatické poměry

Celý okres náleží do mírně teplé oblasti MT 10, která je zde charakterizována dlouhým teplým a mírně suchým létem, krátkým přechodným obdobím s mírně teplým jarem a mírně teplým podzimem a krátkou mírně teplou a velmi suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky (průměrně 50 až 60 dní za rok). Průměrná roční teplota vzduchu se pohybuje nejčastěji v rozmezí 7,5 až 8,5 °C a průměrný roční úhrn srážek dosahuje 600 až 700 mm (WEISSMANNOVÁ et. al., 2004).

Geomorfologie

Geomorfologická jednotka:

Systém:	Alpsko – Himálajský
Subsystém:	Karpaty
Provincie:	Západní Karpaty
Soustava:	VIII Vněkarpatské sníženiny
Podsoustava:	VIII B Severní Vněkarpatské sníženiny
Celek:	VIII B – 1 Ostravská pánev
Podcelek:	VIII B – 1B Ostravské plošiny
Okresk:	VIII B – 1B – 3 Karvinská plošina

(NEUHÄUSLOVÁ et al., 1998; DEMEK & MACKOVIČIN, 2006; WEISSMANNOVÁ et al., 2004)

Ostravská pánev je celek v jihozápadní části Severních vněkarpatských sníženin, rovina a plochá pahorkatina, plocha 483,08 km², střední výška 244 m, střední sklon 1°38', sníženina vzniklá poklesem Českého masivu při podsouvání pod Karpaty, osu tvoří široká niva řeky Odry, která v pánvi přijímá ze severozápadu řeku Opavu, z jihu Ostravici a Olzu, vyplněná různě mocnými souvrstvími mořských třetihorních sedimentů a čtvrtohorních glacienních fluvialních i eolických usazenin, karbonské sedimenty v podloží obsahují sloje černého uhlí, které se v pánvi těží, povrch značně změněný zástavbou města Ostravy a hornickou a průmyslovou činností, význačné četné antropogenní tvary, průmyslové a těžební haldy a poklesy, četné rybníky, nejvyšší bod Kouty 332,9 m v Havířovské plošině. Karvinská plošina v severovýchodní části Ostravských plošin, plochá pahorkatina, 37,55 km², souvrství kvartémních štěrků a písků ledovcovo-řičního a řičního původu, překryté vrstvou sprašových hlín, erozí rozčleněná glaciofluvialní, fluvialní a eolická akumuláčn plošina s četnými znaky periglaciální a humidní modelace, asymetrická údolí, sesuvy, strže, 3. – 5. vegetační stupeň, středně zalesněná, převážně v jižní části, smrkovými porosty místy bukovými. Nejvyšší bod 306,2 m v Karviné Ráji. (DEMEK & MACKOVIČIN, 2006; LUTTERER et al., 1982; ŠUHAI & TEISTER, 2006).

Geologie a pedologie

Geologické podloží je tvořeno kvartémními sedimenty holocénního až pleistocénního stáří. Především fluvialními a deluviofluvialními sedimenty (povodňové hlíny, jíly, písčité jíly, štěrky), eolickými sedimenty (spraše, sprašové hlíny), glaciofluvialními a glacialakustrinními sedimenty (písky, štěrky, tilly, klastika morén). Regionální geologickou jednotkou: platformního pokryvu je: karpatská neogenní předhlubeň. V Petrovicích u Karviné nalezneme půdní typy: luvizem, kambizem v Prstné a fluvizem v nivě Olzy a Petrůvky (WEISSMANNOVÁ et al., 2004).

Hydrologie

Hydrologická síť Petrovic u Karviné je tvořena potoky: Oblázek, Olšinka, Radecký potok, Šotkůvka a mnohými dalšími bezjmennými trvalými i dočasnými vodotečemi. Radecký potok ústí do Petrůvky. Šotkůvka ústí na území Polska do stejnojmenné říčky Szotkówki. Potok Oblázek je přítokem Karvinských rybníků a jeho vody částečně ústí do Olzy a částečně se stávají vodami potoku Olšinka, který ústí do Petrůvky. Petrůvka i Szotkówka jsou pravostrannými přítoky Olzy, ta u Bohumína předává své vody Odře, která je odvádí do Baltského moře. Celá obec je chráněnou vodohospodářskou oblastí podzemních vod (BROSCH, 2005).

Biogeografie

Území náleží do biogeografické provincie střeoevropských opadavých lesů, polonské podprovincie, Ostravského bioregionu. Biochora erodovaných plošin na spraších 3. v. s. a užší hlinité nivy 3. v. s. (CULEK et al., 2003).

Potencionální přirozená vegetace a fyto geografie

Potencionální přirozená vegetace by byla tvořena lužními lesy (*Alnion incanae*) střešchovými jaseninami (*Pruno – Fraxinetum*), místy v komplexu s mokřadními olšinami (*Alnion glutinosae*) dále acidofilními bučinami a jedlinami (*Luzulo – Fagion*), konkrétně podmáčenými dubovými bučinami (*Carici brizoidis – Quercetum*) s ostřicí třeslicovitou (*Carex brizoides*) (NEUHÄUSLOVÁ & MORAVEC, 1997; NEUHÄUSLOVÁ et al., 1998). Dle fyto geografického členění se jedná o oblast mezofytika, obvod Karpatké mezofytikum, okrsek Ostravská pánev (WEISSMANNOVÁ et al., 2004).

Ochrana přírody a krajiny

V obci dnes roste 5 památných stromů: 2 duby letní (*Quercus robur*) v Dolních Marklovicích a 2 duby letní (*Quercus robur*) spolu s lípou velkolistou (*Tilia platyphyllos*) v Závadě. Zachovaly se také další významné stromy, které rostou roztroušeně na území obce (WEISSMANNOVÁ et al., 2004). V rámci optimalizace sítě MZCHÚ byly v obci vybrány 3 lokality. Marklovické rybníky 2,70 ha v katastru Dolních Marklovic uvnitř stejnojmenné EVL, jedná se o 1. – 3. Adamecký rybník čili 4. – 6. rybník na Radeckém potoce v ČR. Druhá lokalita Mokřad u Závady 7,37 ha se nachází v katastru Závada nad Olší. Třetí lokalitou je Olšina 19,02 ha také nazývána Lázeckou remízou v katastru Petrovic u Karviné sousedící s Karvinskými rybníky. S Olšinou sousedí lokalita Sirotek 7,81 ha na stejnojmenném rybníce v katastru Staré Město u Karviné. Navrhovaným stupněm ochrany těchto lokalit je přírodní památka (FILIPOVÁ, 2006).

Postupy a metody zjišťování druhového a početního zastoupení

Lokalita je soustavněji sledována od roku 2003 v rámci programu ČSOP Ochrana biodiverzity zaměřeného na obojživelníky a plazy. Obojživelníci byli zjišťováni přímým pozorováním, poslechem, odchytom do ruky nebo do sítky. K akustické determinaci hlasů žab bylo používáno nahrávek firmy PELC BIOPHON. Dokumentace byla prováděna videozáznamem a pořizováním fotografií. Také byly přeneseny již nakladené snůšky, které se octly na souši při jarním výlovu nebo pulci z vysychající louže i dospělci nalezeni v díře na opravu auta s kolmými stěnami. Obojživelníci byli sledováni především v rybnících a jejich okolí, lesích, na loukách, okolo sídel a na zahradách, náhodně na poli. Zjišťování rozmnožování bylo prováděno pozorováním snůšek, larev i odchytom do sítky podél břehů. Početnost byla zjišťována počítáním pozorovaných či zaslechnutých jednotlivců nebo odhadem (několik jedinců, desítky, stovky) v případě kdy nebylo zcela jasné kolik jedinců bylo pozorováno či zaslechnuto. Plazi byli zjišťováni při průchodu terénem přímým pozorováním případně poslechem šelestu způsobeným jejich pohybem a následným dohledáním a pozorováním. Plazi byli sledováni v okolí rybníků i v nich, okolo vodotečí, v lesích na jejich okrajích a lesních cestách či světlinách a pod elektrovody, na náspech silnic a železnic. Početnost byla zjišťována počítáním pozorovaných jedinců. K determinaci byly používány klíče VLAŠINA (1995, 2007).

Sít'ová pole (čtverce)

Metoda užívaná ve faunistice a floristice při vytváření biogeografických map. Území je rozděleno do čtverců, jejichž velikost je dána použitou metodou. V Evropě se používají dva typy čtvercové sítě. V České republice je používanější metoda Kartierung der Flora Mitteleuropas (KFME). Mapové pole měří 10 minut zeměpisné délky a 6 minut zeměpisné šířky. Toto pole se označuje čtyřmístným číselným kódem, např. 6670. "66" v tomto případě znamená řadu (číslováno od severu k jihu) a "70" znamená sloupec (od západu k východu). Toto základní mapové pole se dá dále dělit na čtvrtiny, označené písmeny a,b,c,d. Dolní Marklovice leží ve čtvercích: 6077c, 6177a (NOVÁK, 1999 – 2010).

VÝSLEDKY A DISKUZE

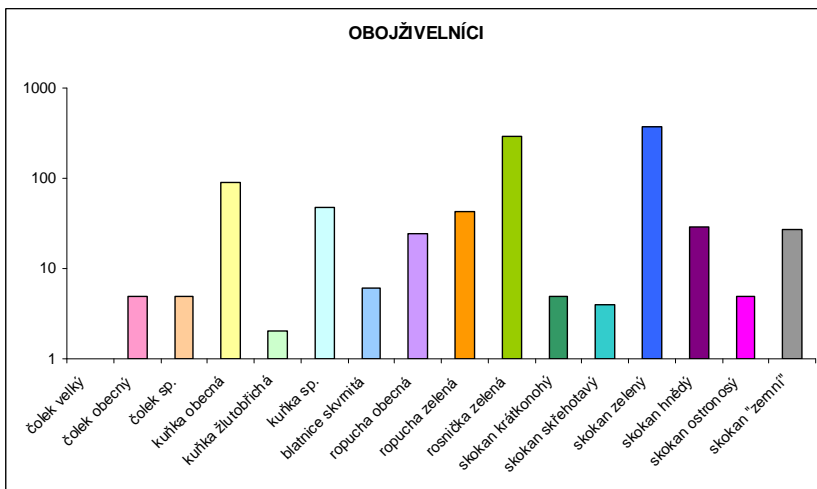
Na vybrané lokalitě bylo od roku 2003 zjištěno pět druhů plazů včetně nepůvodní želvy nádherné (*Trachemys scripta elegans*) a 13 druhů obojživelníků. Čolek horský byl autorem pozorován v 90 letech 20. stol. Bylo získáno 1044 vlastních údajů o výskytu, početnosti i jiné informace o obojživelnících a plazech. Zcela převažují pozorování obojživelníků (981 údajů), pouze 63 údajů bylo získáno o plazech.

Především byly sledovány lokality:

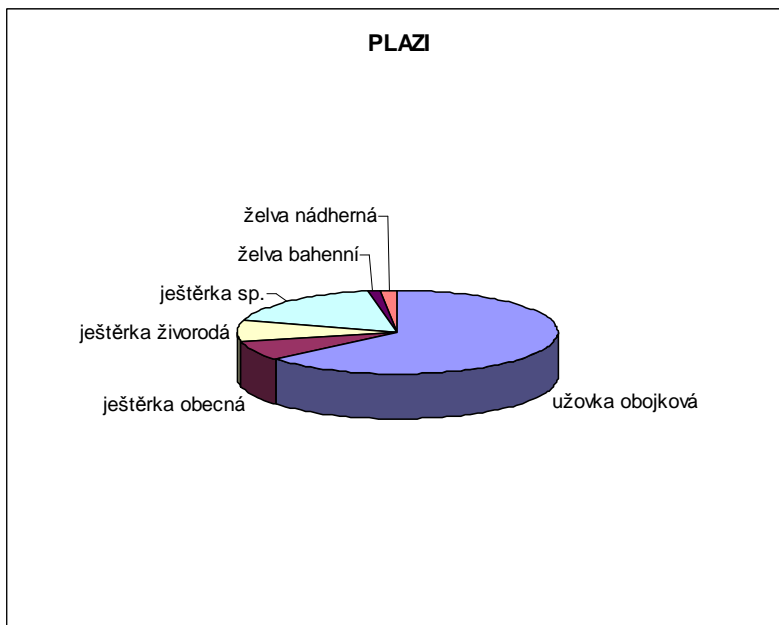
a) soustava rybníků na Radeckém potoce, která má 7 hlavních rybníků pojmenovaných podle pořadí na přítoku Radeckého potoka od vtoku potoka do ČR a podle příjmení majitele nebo tradičního názvu a to:

1. rybník na Radeckém potoce = Smiechův rybník je to první rybník po vtoku Radeckého potoka do ČR před ním se nachází ještě menší nádrž či močál kdysi nejspíše menší rybník dnes s malou vodní plochou, 2. rybník na Radeckém potoce = Hanzlův rybník před třemi roky Gabzdylův, 3. rybník na Radeckém potoce = Radecký rybník, 4. rybník na Radeckém potoce = 1. Adamecký rybník, 5. rybník na Radeckém potoce = 2. Adamecký rybník, 6. rybník na Radeckém potoce = 3. Adamecký rybník (4. - 6. rybník na Radeckém potoce = 1. - 3. Adamecký rybník = Adameckého rybníky), 7. rybník na Radeckém potoce = velký rybník v oploceném areálu ČRS do zimy 2008/2009 rozdělen hrází na dva rybníky poté sloučené do jednoho a malé plůdkové rybníky v oploceném areálu ČRS.

Graf 1. Počet pozorování jednotlivých druhů obojživelníků

Graf 2. Poměr počtu pozorování jednotlivých druhů plazů

b) soustava rybníků na toku pod motokrosem, číslovány od prvního na přítoku potoka (strouhy):

1. - 5. rybník pod motokrosem

c) soustava rybníků nad silničním hraničním přechodem z Dolních Marklovic do Marklovic Górných, číslovány od prvního na přítoku potoka: 1. – 4. rybník na přítoku nad hraničním přechodem: 1. rybník na přítoku nad hraničním přechodem = Velká divočina, 2. rybník na přítoku nad hraničním přechodem = Malá divočina

d) rybníky v lese Borek u Karviné: 1. rybník poblíž d. č. 28, 2. rybník pod vedením vysokého napětí v průseku

e) rybník v lokalitě Zimný důl nad d. č. 274

Vlastní nálezy v Dolních Marklovicích a výskyt druhů v okrese Karviná

mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra* Linnaeus, 1758)

V Dolních Marklovicích autorem nenalezen, vyskytoval se zde pravděpodobně do počátku 80. let 20. století jak uvádí RUSEK (HAJZLEROVÁ, 2006). Informaci o jeho výskytu v Dolno Marklovické rybníční soustavě nad hraničním přechodem podal GAJDÁČEK 2005 (in verb.), jak bylo téhož roku zjištěno jednalo se o záměny za čolka velkého. Podobně se vyjádřil i WALACH 2010 (in verb.), o výskytu mloka v Karviné – Ráji v mokřině údolnice mezi ul. Mickiewiczova a V Polích jež je počátkem potoka protékajícího lesoparkem Dubina, pravděpodobně se také jedná o záměnu za některého z čolků. V okrese Karviná je znám výskyt v PR Velké doly mezi Trincem a Českým Těšínem (vzdušnou čarou 20 km od Dolních Marklovic). POLÁŠEK (1988) jej uvádí jižně od Těrlické přehrady v Hradišti (19 km). Nejbližše se vyskytuje v Polsku v rezervatu přírody Kopce na území Cieszyna místní části Marklowice zhruba naproti železniční stanici Chotěbuz (13 km). Koncem 60. let byl ojediněle nalézán v centrální části okresu (databáze AOPK ČR, 2010; KUPKA, 2001; VLČEK, 2003).

čolek karpatský (*Lissotriton montandoni* Boulenger, 1880)

Druh, který nebyl v okrese nalezen. VLČEK (2003) považuje jeho výskyt za možný v jihovýchodní části území.

čolek obecný (*Lissotriton vulgaris* Linnaeus, 1758)

Nalezen 7.8.2006 (několik metamorfujících larev) ve 4. rybníku na přítoku pod motokrosem, (natočení). Čolci byli v Dolních Marklovicích nalézání opakovaně v 90. letech 20. století na břehu 4. rybníka na Radeckém potoce = 1. Adamecký rybník a v úseku Radeckého potoka mezi Radeckým rybníkem a 1. Adameckým rybníkem, také na zahradě u d. č. 268 a v toku napájějícím rybníky u hraničního přechodu (přímo pod železničním viaduktem). Tyto nálezy lze zařadit pouze mezi čolky sp., protože si vybaují pouze u čolka nalezeného na zahradě oranžové břicho pravděpodobně beze skvrn. V tomto případě by se mohlo jednat o čolka horského. Čolek sp. byl pozorován 19.4.2004 na břehu Adameckého rybníka, čolek obecný byl pozorován i 5.8.2007 u rybníků nad hraničním přechodem, obě tato pozorování nemají velkou hodnotu, protože mohlo

dojít při krátkém okamžiku než se jedinci ukryli k záměně za mladou ještěrku, tudíž pozorování z 5.8.2007 i 19.4.2004 uvádím jako čolek sp. nebo ještěrka sp. Výskyt čolka obecného zmiňuje v obci Petrovice u Karviné RUSEK (HAJZLEROVÁ, 2006). Přehled lokalit okresu Karviná uváděných VLČEKEM (2003): 1. Havířov (mokřady u kruhového objezdu poblíž řeky Lučiny, 2002), 2. Havířov (rybník Na špici, 1997), 3. Těrlicko (okolí ústí Stonávky do Těrlické přehrady a Halamův rybník, 2001), 4. Dolní Datyně (požární nádrž u firmy keramika Pirson, 1998), 5. Horní Suchá – Paseky (zvodnělé poklesy S od skládky a stanoviště u silnice Solecká Z od skládky, 1999), 6. Louky nad Olší (vodní plochy za kostelem sv. Barbory, 2002), 7. Stonava (vodní plochy za dolem ČSM – Jih, 1990), 8. Karviná Ráj – Podlesí (soustava lesních nádrží, 1999), 9. Albrechtice (rybník u cesty, včetně vodních stanovišť v Louckém lese podél Důlského potoka, 2002), 10. Dolní Marklovice (soustavy rybníků v okolí obce, 2002), 11. Věřňovice (mrtvé rameno řeky Olše SV od obce a sezónní louže v okolí obce, 2002), 12. Bohumín (Záblatský rybník, 2002), 13. Rychvald (rybníky Goralčoky, 2002), 14. Rychvald (PR Skučák, 2002), 15. Albrechtice (úsek řeky Stonávky od železničního mostu v Albrechticích k Stonavské silnici), 16. Třinec – Konská (PR Velké Doly, 2001).

Čolka obecného uvádí z lokalit 1 – 14, na lokalitě 15. a 16. jej nenalezl. ŠUHAJ et al. (2003a) zmiňují nepříliš hojný výskyt v nivě Odry u Bohumína na většině území, lokality: Pudlov, Nový a Starý Bohumín. ŠUHAJ et al. (2005) uvádí z dolního Poolzí výskyt ve Skřečoni, Dolní Lutyni, Věřňovicích (mrtvé rameno Olzy), Dětmarovicích, Dolních Marklovičích a Starém Městě. PAVLÍK (2009) jej nalezl v Dolních Marklovičích na lokalitách: rybníky u celnice (2006), Radecký rybník (2008), Adamecký rybník (2008), dvojitý rybník u kříže na Radeckém potoce (asi 2. a 3. Adamecký rybník, 2007), tůň na loukách S od Radeckého rybníka (2007), soustava lesních rybníčků a okolí (asi rybníky pod motokrosem, 2008). V Petrovicích v sádkách na Radeckém potoce (2007, 2008), rybníku Urbančák I, II (2006), mokřad s tůň u rybníku Urbančák I (2007) a v Prstné v rybníčcích u restaurace (2008), lesní rybníčky a okolí v Dolánku (2007), soustavě 5 rybníků na toku Šotkůvka (2007).

čolek horský (*Mesotriton alpestris* Laurenti, 1768)

Pozorování je komentováno výše. VLČEK (2003) nalezl čolka horského na 6 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 3., 4., 6. - 9. Jako pravděpodobný uvádí výskyt na lokalitě: 5. a 10. ŠUHAJ et al. (2003a) jej nezjistili v nivě Odry u Bohumína. ŠUHAJ et al. (2005) jej hodnotí na většině území dolního Poolzí jako relativně hojného. Z lokalit uvádějí Staré Město a Dolní Marklovice kde ve vhodných nádržích často žije sympatricky s čolkem obecným. PAVLÍK (2009) jej nalezl v Dolních Marklovičích na lokalitách: rybník u státní hranice na Radeckém potoce (2007), rybníky u celnice – lesní cesta (2008) a v Prstné: les Borek – zvodnělé deprese (2008), jasano-olšovův luh v okolí toku Šotkůvka u státní hranice (2006).

čolek velký (*Triturus cristatus* Laurenti, 1768)

Nalezen 2.10.2005 (1ex. F) u rybníků nad hraničním přechodem do Marklowic Górných v otevřeném odtokové šachtici z dřevěných železničních pražců rybníku Malá divočina. GAJDÁČEK (in verb.),

jej zde pozoroval opakovaně mezi lety 2000 – 2005. Doložená záměna čolka velkého za mloka skvrnitého, ŠUHAJEM et al. (2005) nesprávně uváděna jako záměna s čolkem horským, byla způsobena vyslovením domněnky autora před determinací nálezu. V rámci programu ČSOP Ochrana biodiverzity byl zjištěn v Karviné Dolech v roce 2003, Karviné Starém Městě v roce 2005, Dolních Marklovicích v roce 2008 na stejné lokalitě jako v roce 2005 (HARTL et al., 2003). V roce 1999 jej ZWACH našel ve Věřňovicích na Dolním poli a v Bezdínku také v Novém Bohumíně – Šunychlu a starém rameni Olše v Bohumíně, v roce 2001 v Horních Bludovicích (stará ramena), v roce 2006 v nivě Olše u Věřňovic. MEDUNA jej v roce 2006 našel v Havířově (rondel). ŠUHAI jej v roce 1989 zjistil ve Starém Bohumíně, v roce 2008 v Prstné (niva Šotkúvky), v roce 2009: v Dolní Lutyni (Bažantnice), Loukách nad Olší (Paseky), Věřňovicích (rameno u Bezdínku), Petrovicích u Karviné (okraj lesa východně od Mělčiny). CHOLEVA jej zjistil v roce 2008 v Těrlicku (břeh přehrady), v Chotěbuzi – Zrupné Lhotě (menší rybník), v roce 2009 v Horních Bludovicích (PP Stará řeka). MANDÁK v roce 2009 v Bohumíně – Pudlově (okolí železniční trati) a Karviné Dolech. PASZEK v roce 1976 v Českém Těšíně. ŠEVČÍK v roce 1984 v Petřvaldu u Karviné. EYERMANN v Žermanicích roku 1989. POLÁŠEK v Loukách nad Olší roku 1984 (AOPK ČR, 2010). O výskytu v obci Petrovice u Karviné se zmiňuje RUSEK (HAJZLEROVÁ, 2006). VLČEK (2003) našel čolka velkého na 8 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 1., 2., 4. – 8., 12. Jako pravděpodobný uvádí výskyt na lokalitě: 10. a 11. ŠUHAJ et al. (2003a) zmiňují výskyt v 80. letech 20. století na Malém Kališoku ve Starém Bohumíně a nález z roku 1999 v Novém Bohumíně. ŠUHAJ et al. (2005) uvádí z dolního Poolzí ostrůvkovitý výskyt v Dolní Lutyni, Dolních Marklovicích a Prstné. PAVLÍK (2009) jej našel v Dolních Marklovicích na lokalitách: rybníky u celnice (2008), Radecký rybník (2007), dvojitý rybník u kříže na Radeckém potoce (asi 2. a 3. Adamecký rybník, 2007). V Petrovicích na rybníku Urbančák II (2008) a v Prstné v soustavě 5 rybníků na toku Šotkúvka (2007, 2008).

kuňka obecná (*Bombina bombina* Linaneus, 1761)

Byla nalezena celkem 89× od roku 2003 do roku 2009, v roce 2003 byla zjištěna 1.9.2003 v počtu 3ex. V roce 2004 byla pozorována 12× a to od 19.5. do 8.7. v součtu (vždy za celý rok) bylo zjištěno (převážně poslechem) 103ex., na lokalitách v kvadrátech 6077c a 6177a: rybníky pod motokrosem, Radecký rybník, oplocené rybníky ČRS, příkop u cesty naplněný vodou táhnoucí se od d. č. 51 po d. č. 54. V roce 2005 byla zjištěna pouze 2× a to 16.4. a 26.5. jednalo se v obou případech o několik ex. v 1. a 2. Adameckém rybníku. V roce 2006 4×: 23.4. několik subadultů na louce u Radeckého potoka 50 m před ústím do Petrůvky, 20.7., 31.7., 29.10. pozorován vždy 1ex. na lokalitách: rybníky u hraničního přechodu, zahrada d. č. 268, 2. Adamecký rybník. V roce 2007 10× od 1.4. do 2.11., 1.4. několik ex. 2. Adamecký rybník, 22.4. desítky ex. 1. a 2. Adamecký rybník, 4.5. po několika ex. v 2. Adameckém rybníku a 2. rybníku na přítoku pod motokrosem, 13.5. několik ex. v 2. a 3. Adamecký rybník, 19.5. desítky ex. v Radeckém rybníce i 2. a 3. Adameckém rybníku, 3.6. několik ex. v 3. Adamecký rybník, 14.6. několik ex. v oplocených rybnících ČRS, 2.11. jeden ex. v díře na opravu auta u d. č. 268. V roce 2008 39× od 11.4. do 25.10. na lokalitách: 1. – 3. Adamecký rybník, díra na opravu auta a jezírko u d. č. 268, oplocené rybníky ČRS, soustava rybníků na Radeckém potoce, Radecký rybník, louže na louce a v příkopu

u ústí Radeckého potoka do Petrůvky, byli zjištěni adulti, subadulti i juvenilové v součtu 1153 jedinců (několik ex. zprůměrováno na 5, desítky ex. zprůměrovány na 50). V roce 2009 zjištěna 21× od 18.4. do 16.7., na lokalitách: rybníky nad hraničním přechodem, oplocené rybníky ČRS (plůdkové), jezírko u d. č. 268, 1. – 3. Adamecký rybník, v součtu zjištěno do 164 jedinců (několik ex. zprůměrováno na 5). VLČEK (2003) našel kuňku obecnou na 5 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 5., 6., 10., 13., 14. Jako pravděpodobný uvádí výskyt na lokalitě: 3. a 8. Řadí jí k vzácným druhům okresu. ŠUHAI et al. (2003a) hodnotí jako překvapivý její vzácnější výskyt v nivě Odry u Bohumína ve srovnání s kuňkou žlutobřichou, která je zde čtenější. Podobně je tomu i v dolním Poolzí dle ŠUHAI et al. (2005), kde se vyskytuje v Dolních Marklovicích a Starém Městě, dle citace i na výsypkách dolů v Karviné a Orlové. PAVLÍK (2009) jí našel v Dolních Marklovicích na lokalitách: náhon k rybníkům u celnice (2008) a v náhonu u dvojitého rybníka u kříže na Radeckém potoce (2006). V Petrovicích v sádkách na Radeckém potoce (2007), na okraji skládky odpadů (2007) a v Prstné v soustavě 5 rybníků na toku Šotkůvka (2006).

kuňka žlutobřichá (*Bombina variegata* Linnaeus, 1758)

Nalezena pouze dvakrát v roce 2009: 17.6. a 26.6. v jezírku u d. č. 268, přiřazena k tomuto druhu na základě hlasového projevu. VLČEK (2003) našel kuňku žlutobřichou na 9 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 1. – 3., 6., 7., 9. – 11., 14. Jako pravděpodobný uvádí výskyt na lokalitě: 8. ŠUHAI et al. (2003a, 2005) udávají hojný výskyt z většiny území nivy Odry u Bohumína i dolního Poolzí, domnívají se, že zdejší početné populace dosahují nejvyšších hustot v ČR. PAVLÍK (2009) jí ze zkoumané části Dolních Marklovic, Prstné ani Petrovic u Karviné neuvádí. Její výskyt v Dolních Marklovicích pravděpodobně není příliš častý a jedná se spíše nebo většinou o křížence, řazené k tomuto druhu na základě převažujících morfologických znaků i akustického projevu. Dolní Marklovice tak v porovnání s nivou Olzy pod soutokem s Petrůvkou a nivou Odry u Bohumína, dle současných zjištění, postrádají početné populace kuňky žlutobřiché.

kuňka sp. (*Bombina* sp.)

Pouze do rodu řadím 47 pozorování, kdy se jednalo o křížence kuňky obecné se žlutobřichou nebo se nepodařilo druh určit. V roce 2004 se jednalo o 4 pozorování od 19.4. do 26.9., na lokalitách: 1. – 3. Adamecký rybník a okolí (louže v lese, přívodní strouha), zahrada u d. č. 268. V roce 2005 13 pozorování od 26.6. do 25.9., na lokalitách: Radecký rybník, jezírko u d. č. 268, oplocené rybníky ČRS, rybníky nad hraničním přechodem, pole pod d. č. 22 a d. č. 268. Desítky juvenilů byly zjištěny 7.8.2006 na rybnících u hraničního přechodu. V roce 2009 se jednalo o 29 pozorování adultů, subadultů i juvenilů na lokalitách: jezírko a díra na opravu auta u d. č. 268, 2. Adamecký rybník, oplocené rybníky ČRS (plůdkové), menší rybník před 1. rybníkem na Radeckém potoce. Výskyt kříženců je zde běžný, ale oproti většině karvinských nížinných lokalit jsou svými znaky většinou blíže ke kuňce obecné (VLČEK, 2003). Tento stav, kdy se ne vždy jedná o čisté druhové populace není současnou legislativou nijak zohledněn (VYHLÁŠKA č. 395/1992 Sb.), bylo by vhodné do legislativní ochrany zahrnout rod *Bombina*, ochrana by se tak vztahovala na oba naše druhy i jejich křížence. Jak upozorňují již BARUŠ & OLIVA (1992) není determinace dle

morfologických znaků zcela spolehlivá, protože i jedinci se znaky kříženců mohou být geneticky čistými zástupci druhu. Skutečný stav mohou odhalit pouze genetické analýzy.

blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus* Laurenti, 1768)

Hlasový projev 1ex. zaznamenán 17.5.2004, vycházel z bahna na dně vypuštěného 1. Adameckého rybníku = 4. ryb. na Rad. pot. Desítky pulců byly zjištěny 31.7.2006 při společném průzkumu s PAVLÍKEM ve vegetaci u břehu 1. rybníku na Radeckém potoce u státní hranice, odlovem do sítěky, determinaci provedl PAVLÍK, dokumentováno natočením. Další nálezy byly učiněny: 16.8.2007, 30.8.2007, 30.4.2008, 13.8.2008, vždy se jednalo o 1ex. v díře na opravu auta u d. č. 268, blatnice byla zdokumentována vyfocením a přenesena k Radeckému rybníku (asi 200 m od místa nálezu). Je možné, že jí toto místo vyhovovalo, protože zde byli nalezeni různí bezobratlí i obojživelníci, kterými se mohla živit. Jako úkryt sloužily trouchnivějící desky, které zde byly umístěny z důvodu louží (aby se nestálo ve vodě). Po novém vybetonování, vyčištění a odstranění trouchnivějících prken na podzim 2008, zde již nebyla v roce 2009 nalezena a i ostatní obojživelníci zde přes pravidelné kontroly byli nalézání méně často než v roce 2007 a 2008. VLČEK (2003) nalezl blatnici skvrnitou na 2 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 6. a 10. Jako pravděpodobný uvádí výskyt na lokalitě: 11. ŠUHAJ et al. (2003a) zmiňují nález LOJKÁSKA z roku 1987 v nivě Odry u Bohumína a POLÁŠEK jí uvádí z Darkova. ŠUHAJ et al. (2005) uvádí z dolního Poolzí výskyt v Dolních Marklovicích na lokalitě: malý rybníček u státní hranice (1. rybníku na Radeckém potoce) v roce 2002 byl zaznamenán hlas a v letech 2003 a 2004 pulci. PAVLÍK (2009) ji nalezl v Dolních Marklovicích na lokalitách: rybník u státní hranice na Radeckém potoce (2006), motokrosová dráha a okolí (2007).

ropucha obecná (*Bufo bufo* Linnaeus, 1758)

V letech 2004 – 2009 byla nejdříve zjištěna 3.4.2009 a nejpozději 14.7.2009. Většina pozorování připadá na duben, mimo dobu rozmnožování byla zjištěna pouze 3× v červnu a červenci. Pravděpodobně se rozmnožuje ve všech nádržích, ve kterých byla zjištěna. V Gabzdylově rybníku = 2. rybník na Radeckém potoce 4.4.2004 bylo díky jeho vypuštění možno ropuchy spočítat (82ex.). Podobně 15.4.2006 v napouštěném 4. rybníku na potoce nad hraničním přechodem (21ex.). O úspěšném rozmnožování svědčí 7.7.2005 stovky juvenilů po metamorfóze na hrázi Radeckého rybníka. V době rozmnožování (duben) zjištěna ve dvou rybníčních soustavách: na Radeckém potoce a rybnících nad hraničním přechodem. Mimo období rozmnožování byla pozorována pouze v lese Borek u Prstné. Pravděpodobně se vyskytuje i v lesích kde nebyla přímo zjištěna, na zahradách či na polích. VLČEK (2003) nalezl ropuchu obecnou na 13 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 1. – 7., 9 – 14. ŠUHAJ et al. (2003a, 2005) uvádějí běžný výskyt na celém území nivy Odry u Bohumína i dolního Poolzí. PAVLÍK (2009) ji nalezl v Dolních Marklovicích na lokalitách: Adamecký rybník (2007), les Borek u státní hranice (u Prstné, 2007). V Petrovicích u Karviné na lokalitách: břehový porost u toku Petrůvka (2007), okraj skládky odpadů (býv. Petrovická pískovna, 2008), parčík u sv. Martina (2007) a v Prstné: m. č. Pustky na loukách a okolí (2008), soustava 5. rybníků na toku Šotkůvka (2008), okraj lesa v okolí kóty 264.1 (2008).

ropucha zelená (*Pseudepdalea viridis* Laurenti, 1768)

Nejdříve byla zastížena 31.3.2004 (1ex.) na zahradě rodinného domu, pravděpodobně zde zimovala, nejpozději 21.10.2005 (1ex.) tamtéž. V době rozmnožování (od 16.4. do 29.6.) zjištěna v 2. – 7. rybníku na Radeckém potoce a plůdkových rybnících v oploceném areálu ČRS. Po zbytek roku nalézána na zahradách i v domech, na poli a uhnulí (přejetí) jedinci na silnici. VLČEK (2003) nalezl ropuchu zelenou na 11 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 1. – 4., 6., 7., 10 – 14. Jako pravděpodobný uvádí výskyt na lokalitě: 5. a 8. V nivě Odry u Bohumína nechybí nikde na vhodných lokalitách, žije i v městských částech nebo na území průmyslových závodů např.: v Novém Bohumíně (ŠUHAI et al., 2003a). ŠUHAI et al. (2005) jí hodnotí jako vzácnou v Dolní Lutyni, Věřňovicích a Dolních Marklovicích ale na vhodných lokalitách v Šunychlu a Skřečoni je běžná. Na Karvinsku obývá i průmyslem zdevastované plochy. PAVLÍK (2009) ji nalezl v Dolních Marklovicích na lokalitě: louky severně od Radeckého potoka (2007), v Petrovicích u Karviné: louky u toku Petrůvka (2007), seřaďovací nádraží (2007), okraj skládky odpadů (býv. Petrovická pískovna, 2007). V Prstné v soustavě pěti rybníků na toku Šotkůvka (2008), m. č. Háje – louky a remízky (2006).

rosnička zelená (*Hyla arborea* Linnaeus, 1758)

V roce 2004 36× od 19.4. do 27.10. v součtu se jednalo o 140 jedinců převážně zjištěných poslechem na lokalitách: 1. – 3. Adamecký rybník a okolí (močál v lese), zahrada u d. č. 187 a 22 a 268, okolí soutoku Radeckého potoka a Petrůvky, oplocené rybníky ČRS a pole pod d.č. 60, rybníky pod motokrosem, Radecký rybník a okolí, břehový porost Petrůvky u státní hranice, 1. rybník na Radeckém potoce a les okolo polní cesty mezi tímto rybníkem a d. č. 25. V roce 2005 17× od 15.4. do 7.10. v součtu 51 adultů i subadultů na lokalitách: Radecký rybník a okolí, 1. – 2. Adamecký rybník, zahrada u d. č. 22 a 268, rybníky pod motokrosem, 1. rybník na Radeckém potoce a okolí. V roce 2006 25× od 15.4. do 2.9. v součtu 118 jedinců adultních i juvenilních na lokalitách: Radecký rybník a okolí, oplocené rybníky ČRS, 1. – 3. Adamecký rybník a okolí, 2. rybník na Radeckém potoce, rybníky pod motokrosem, zahrada u d. č. 22 a 268, rybníky nad hraničním přechodem, okolí soutoku Radeckého potoka a Petrůvky. V roce 2007 37× od 22.4. do 2.11. v součtu 155 jedinců adultních i subadultních na lokalitách: louka u d. č. 124, louka naproti d.č. 19, zahrada d. č. 268, Radecký rybník, 1. – 3. Adamecký rybník a okolí, louka JV od soutoku Radeckého potoka a Petrůvky, okolí základní školy, les Borek u Prstné, širší okolí dřevěného kostela, rybníky pod motokrosem, prostor od 5. ryb. pod motokr. po 1. ryb. na Rad. pot., niva Petrůvky a okolí od dřevěného kostela po soutok s Radeckým potokem. V roce 2008 108× od 10.4. do 16.10. na lokalitách: soustava rybníků na Radeckém potoce a okolí, okolí Radeckého potoka nad Radeckým rybníkem mezi d. č. 21 a 89, niva Petrůvky, díra na opravu auta a zahrada u d. č. 268 a okolí, jezírko u d. č. 275, areál bývalého statku (nádrž s vodou), okolí Petrůvky u d. č. 74, les mezi státní hranicí a 1. rybníkem na Radeckém potoce, okolí soutoku Radeckého potoka a Petrůvky, zahrada u d. č. 124 a 23, zahrada d. č. 28 a okolí hasičské zbrojnice d. č. 73, okolí d. č. 187 a 88, niva Petrůvky od d. č. 1 po soutok s Radeckým potokem. V roce 2009 65× od 4.4. do 27.9. na lokalitách: zahrada u d. č. 22, 124, 187, 268 a okolí, jezírko a zahrada u d. č. 283, soustava

rybníků na Radeckém potoce (1. – 7.) a okolí, oplocené rybníky ČRS, břehový porost a louka v nivě Petruvky, okolí d. č. 88, louže v kolejších v areálu bývalého statku (desítky metamorfujících pulců). VLČEK (2003) našel rosníčku zelenou na 13 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 1. – 3., 5 – 14. V nivě Odry u Bohumína je místy hojná, z lokalit uvádí Vrbici, Pudlov, Nový a Starý Bohumín (ŠUHAI et al., 2003a). ŠUHAI et al. (2005) ji hodnotí jako hojnou v celém území dolního Poolzí a na Karvinsku obývá i důlní výsyvky. PAVLÍK (2009) ji našel v Dolních Marklovicích na lokalitě: rybníky u celnice (2007), Radecký a Adamecký rybník (2006), soustava lesních rybníků a okolí (2006), les Borek u státní hranice (2006). V Petrovicích u Karviné: břehový porost u toku Šotkůvka (2007), rybník Urbančák I a II (2008), mokřad s tůň u rybníka Urbančák I (2008). V Prstné rybníčky u restaurace (2007), m. č. Dolánek – lesní rybníčky a okolí (2008), jasan-ořšový luh v okolí toku Šotkůvka u státní hranice (2008), m. č. Háje – louky a remízky (2008).

skokan krátkonohý (*Pelophylax lessonae* Camerano, 1882)

Nejdříve pozorován 10.3.2007, nejpozději 31.7.2007. Nalezen pouze v rybníční soustavě na Radeckém potoce. Malý počet pozorování je dán řazením většiny zjištěných jedinců ke skokanu zelenému. Důvodem je obtížná determinace do druhu (kleptonu), v případě hlasových projevů všech tří taxonů na jednom místě, kdy převažuje skokan zelený s projevem tří forem a případným výskytem čistých rodičovských druhů v malém počtu je potřeba značných zkušeností. Mimo období rozmnožování kdy bývají samci zbarveni téměř žlutě nelze na základě pouhého pozorování druh určit. K tomu je nutno jedince odchytit a na základě typických morfologických znaků dojít k závěru. Domnívám se, že skokan krátkonohý žije také na lokalitách: rybníky pod motokrosem, rybníky nad hraničním přechodem, rybníky v lese Borek u Karviné a rybník v lokalitě Zimný důl nad d. č. 274. Nebyl zde zjištěn patrně pouze z důvodu malého počtu přímo odchycených a určovaných jedinců. VLČEK (2003) našel skokana krátkonohého na 9 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 1., 4. – 11.. Jako pravděpodobný uvádí výskyt na lokalitě: 3. a 15. V Dolních Marklovicích na soustavách rybníků v okolí obce zjistil početné populace. ŠUHAI et al. (2003a) citují pouze literární údaje týkající se výskytu v Bohumíně, nivě Odry a Skřečoni, doporučují tyto údaje ověřit. V dolním Poolzí jej ŠUHAI et al. (2005) našel na lokalitách: mrtvé rameno Olzy ve Věřňovicích a v Dolních Marklovicích. Citují i výskyt v Dolní Lutyni. PAVLÍK (2009) zjistil výskyt v Dolních Marklovicích na lokalitě: Radecký rybník a soustava lesních rybníků i okolí (2007), dále v Prstné m. č. Dolánek – lesní rybníčky a okolí (2008).

skokan skřehotavý (*Pelophylax ridibundus* Pallas, 1771)

Nalezen v rybníční soustavě na Radeckém potoce a v jezírku na zahradě rodinného domu. Obdobně jako u skokana krátkonohého, malý počet pozorování jedinců i lokalit je způsoben malým počtem odchycených jedinců s možností determinace dle morfologických znaků a špatnou vylišitelností akustického projevu při současném rezonování jiných zástupců vodních skokanů. VLČEK (2003) našel skokana skřehotavého na 3 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 12. – 14. Výskytem je vázán na soustavy velkých rybníků v okrese (okolí Rychvaldu a Bohumína), které navazují na Ostravské rybníční soustavy. ŠUHAI et al. (2003a) jej udávají z celého toku Odry u Bohumína,

nádržích po těžbě šterkopisku ve Starém Bohumíně i z menších bažin a přítoků Odry. V dolním Poolzí jej ŠUHAJ et al. (2005) našel na lokalitách: Skřečůň a Dolní Lutyně. BARUŠ & OLIVA (1992) udávají výskyt i z oblasti dolního toku Olzy. PAVLÍK (2009) jej našel v Dolních Marklovicích na lokalitě: rybníky u státní hranice na Radeckém potoce (2006). V Petrovicích u Karviné v sádkách na Radeckém potoce (2006), v rybníku Urbančák I, II, (2008). V Prstné v soustavě 5 rybníků na toku Šotkúvka (2008).

skokan zelený komplex (*Pelophylax esculentus* complex Linnaeus, 1758)

Byl zjištěn v soustavě rybníků na Radeckém potoce, soustavě rybníků pod motokrosem, soustavě rybníků nad hraničním přechodem, rybníky i louže v lese Borek u Karviné, rybník v lokalitě Zimný důl nad d. č. 274, jezírko na zahradě rodinného domu, louky v nivě Radeckého potoka i Petrůvky, zahrady, pole, areál bývalého statku – nádrž s vodou, louže na lesní cestě v lese Borek u Prstné. Byli pozorováni adulti, subadulti i juvenilové a metamorfující jedinci. Početnost na rozmnožišti byla odhadnuta dle intenzity hlasového projevu na desítky až stovky. VLČEK (2003) našel skokana zeleného na 15 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 1. – 15. Byl nejčastěji sledovaným druhem. V Dolních Marklovicích našel početné populace. ŠUHAJ et al. (2003a) jej na vhodných lokalitách zjistili v poměrně hojném počtu např.: Pudlov, Starý Bohumín a citují i výskyt ve Vrbici. V dolním Poolzí se jedná dle ŠUHAJE et al. (2005) o běžný druh na celém území. PAVLÍK (2009) jej našel v Dolních Marklovicích na lokalitě: rybníky u celnice (2006 – 2008), Radecký rybník (2007), Adamecký rybník (2006 – 2008), dvojitý rybník u kříže na Radeckém potoce (2007), soustava lesních rybníčků a okolí (2008). V Petrovicích u Karviné v rybnících Urbančák I, II (2007). V Prstné v soustavě 5 rybníků na toku Šotkúvka (2006 – 2008).

skokan hnědý (*Rana temporaria* Linnaeus, 1758)

Nejdříve byl pozorován 10.3.2007 a nejpozději 27.10.2006. Rozmnožování zjištěno v soustavě rybníků na Radeckém potoce. Nejčastěji byl nalézán mimo rybníky v lesích. VLČEK (2003) našel skokana hnědého na 14 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 1. – 4., 6. – 15. V nivě Odry u Bohumína i dolním Poolzí se vyskytuje běžně po celém území (ŠUHAJ et al., 2003a; ŠUHAJ et al., 2005). PAVLÍK (2009) jej našel v Dolních Marklovicích na lokalitě: rybníky u celnice (2006 – 2008), rybník u státní hranice na Radeckém potoce (2008), Adamecký rybník, soustava lesních rybníčků a okolí (2006). V Petrovicích u Karviné na lokalitách: sádky na Radeckém potoce (2007), v okolí Petrůvky (2008), rybníky Urbančák I a II (2008). V Prstné m. č. Dolánek v lesních rybníčcích a okolí (2007) a soustavě 5 rybníků na Šotkúvce (2006 – 2008).

skokan ostronosý (*Rana arvalis* Nilsson, 1842)

Byl nalezen na Adameckých rybnících a na zahradě rodinného domu. Část z 37 1 snůšek přenesených 12. a 13.4.2005 z vypouštěného 1. Adameckého rybníku do 2. Adameckého rybníku byla 16.4.2005 det. Ivanem Zwachem jakožto snůšky skokana ostronosého. VLČEK (2003) našel skokana ostronosého na 5 lokalitách (popis viz. čolek obecný) v okrese: 5. – 7., 10., 14. Patří tak mezi vzácnější obojživelníky okresu. Z nivy Odry u Bohumína není ŠUHAJEM et al. (2003a) uváděn. Oproti tomu v dolním Poolzí je tento druh zastoupen ve Skřečoni, Dolních Marklovicích,

Starém Městě a citován je i výskyt v Dolní Lutyni z blízkosti Olzy (ŠUHAIJ et al., 2005). PAVLÍK (2009) jej nalezl v Dolních Marklovicích na lokalitě: dvojitý rybník u kříže na Radeckém potoce (2007) a v soustavě lesních rybníčků a okolí (2008). V Petrovicích u Karviné jej nezjistil. V Prstné m. č. Dolánek v lesních rybníčcích a okolí (2007).

skokan šťhlý (*Rana dalmatina* Fitzinger In Bonaparte, 1839)

Tento druh nebyl zjištěn. V roce 2003 a 2004 jsem k tomuto druhu zařadil několik nálezů na základě dnes nedoporučované metody (natahování zadní končetiny k čenichu), tyto jedince jsem tak převedl do pozorování skupiny skokanů „zemních“ (*Rana* sp.) (ŠANDERA, 2008). Do budoucna bude potřeba provést revizi vlastních záznamů (fotografií, poznámek) této skupiny, protože skokana šťhlého z Dolních Marklovic uvádí PAVLÍK (2009). VLČKEM (2003), ŠUHAIJEM et al. (2003a) ani ŠUHAIJEM et al. (2005) nebyl skokana šťhlý v okrese nalezen, až v roce 2009 jej ŠUHAIJ (in verb.) nalezl v Bohumíně a Dětmárovicích v nivě Olzy. PAVLÍK (2009) jej v Petrovicích u Karviné zjistil na lokalitách: rybník Urbančfk I a II (2007), louka S od kóty 244.2 (2006), v Dolních Marklovicích: Radecký rybník (2008), tůň na loukách S od Radeckého rybníka (2007) a v Prstné: soustava 5 rybníků na toku Šotkůvka (2006 – 2008).

skokan „zemní“ (*Rana* sp.)

Jedná se o jedince neurčené do druhu, mohlo se jednat o skokana hnědého, ostronosého i šťhlého. Obdobně jako u vodních skokanů ani tento rod nelze na základě pouhého pozorování spolehlivě určovat do druhu. K tomu je zapotřebí jedince odchytit nebo slyšet akustický projev a dostatek zkušeností. Nejčasněji byl pozorován 28.2.2009 a nejpozději 29.10.2004.

želva bahenní (*Emys orbicularis* Linnaeus, 1758)

Nalezena pouze jednou 3.5.2009 ve 12:50 na hrázi 2. Adameckého rybníka = 5 rybník na Radeckém potoce, kvadrát 6177a, bylo skorojasno okolo 20 °C. Byla zdokumentována a následně v 16:30 vypuštěna v místě nálezů. Dle pozdějších zjištění se velmi pravděpodobně jednalo o jedince uniklého z chovu nebo záměrně vysazeného (ŠUHAIJ & NYTRA, 2009). Na jaře 1969 byla KOLONDRŮ (in verb.) pozorována v Dolních Marklovicích (kvadrát 6177a) v Radeckém potoce 20 m před ústím do Petrůvky (asi 200 m od loňského nálezů). Bez bližších informací o tomto exempláři nelze usuzovat na jeho původnost na lokalitě. O výskytu želvy bahenní ve 2. polovině 20. století informoval rovněž KANIA (in verb.), který uvedl jako místo výskytu tok Petrůvky v Petrovicích u Karviné pod Kynologickým klubem, kvadrát 6177a i 6077c. V ČR není v současnosti známa autochtonní populace želvy bahenní a nejinak je tomu i v Dolních Marklovicích potažmo celém okresu Karviná (MIKÁTOVÁ et. al., 2001; PAVLÍK, 2009; ŠUHAIJ et al., 2003a; ŠUHAIJ et al., 2005).

želva nádherná (*Trachemys scripta elegans* Wied, 1839)

Jeden exemplář tohoto nepůvodního druhu byl nalezen 27.3.2005 na dně vypuštěného 2. Adameckého rybníka = 5 rybník na Radeckém potoce, kvadrát 6177a, byl odchycen a umístěn do domácího chovu. Také tento jedinec mohl uniknout ze zahradního chovu nebo byl záměrně

vypuštěn, mohl zde úspěšně přezimovat. Tento druh byl v okrese nalezen na více lokalitách (Šuhaj et al., 2003a, b; ŠUHAIJ et al., 2005).

ještěrka obecná (*Lacerta agilis* Linnaeus, 1758)

Mezi obývané lokality patří železniční násep, rybníky pod motokrosem, mez na poli u železniční trati, pole u soutoku Petrůvky a Radeckého potoka. Byla zjištěna v nivě Odry u Bohumína kde je poměrně hojným druhem na lokalitách: Starý Bohumín, Vrbice, Pudlov. Běžná je i v dolním Poolzí jak uvedli ŠUHAIJ et al. (2005). PAVLÍK (2009) jí v Petrovicích u Karviné zjistil na lokalitách: břehový porost u toku Petrůvka (2006), seřaďovací nádraží (2007), okraj skládky odpadů (2008), louka S od kóty 244.2 (2007), parčík u sv. Martina (2008). V Dolních Marklovicích na lokalitách: železniční násep (2008), louky S od Radeckého potoka (2007), motokrosová dráha a okolí (2007). V Prstné na lokalitách: m. č. Pustky na loukách a okolí (2007), m. č. Háje na loukách a remízcích (2008).

ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara* Jacquin, 1787)

Výskyt byl zjištěn na lokalitách: rybníky pod motokrosem, okolí 1. rybníku na Radeckém potoce, les Borek u Karviné – břeh rybníku 50 m S od d. č. 28. V nivě Odry u Bohumína ji ŠUHAIJ et al. (2003a) pozorovali ve Starém Bohumíně (2003) a Koblově (2003). ŠUHAIJ et al. (2005) zjistili v dolním Poolzí několik ostrůvkovitých populací např.: v Dolní Lutyni, Dolních Marklovicích, Prstné a Starém Městě. PAVLÍK (2009) jí v Petrovicích u Karviné zjistil na lokalitách: les u skládky odpadů (2007), les u kóty 255.1 (2007). V Dolních Marklovicích na lokalitách: tvrdý luh u rybníků u celnice (2008), les Borek u státní hranice (2006). V Prstné na lokalitách: les Borek (2008), m. č. Dolánek – lesní rybníčky a okolí (2007), les v okolí kóty 264.1 (2007).

ještěrka sp. (*Lacerta agilis* a *Zootoca vivipara*)

Jedná se o jedince, které se nepodařilo určit do druhu. Byly zjištěny na různých lokalitách. V budoucnu bude vhodné upřesnit, který druh se vyskytuje na jaké lokalitě, popřípadě zda se nevyskytují oba druhy spolu, jako je tomu u rybníků pod motokrosem.

slepýš křehký (*Anguis fragilis* Linnaeus, 1758)

Z nivy Odry u Bohumína je uváděn pouze z Koblova v sousedním okrese (ŠUHAIJ et al., 2003a). Z dolního Poolzí je ŠUHAIJEM et al. (2005) citován výskyt v Dolní Lutyni (1997). PAVLÍK (2009) jej v Petrovicích u Karviné zjistil na lokalitě: okraj skládky odpadů (2008). V Dolních Marklovicích na lokalitách: louky S od Radeckého potoka (2007), motokrosová dráha a okolí (2008). V Prstné jej našel na lokalitách: m. č. Pustky – louky a okolí (2007), m. č. Podlesí – suché louky (2008), m. č. Háje – louky a remízky (2008).

užovka hladká (*Coronella austriaca* Laurenti, 1768)

Vlastním výzkumem nepotvrzena. První nález v okrese učinil PAVLÍK (2009) v Prstné roku 2007 na ovsíkové louce na okraji lesa jižně od kóty 264.1. Známé jsou lokality v okrese Frýdek-Místek: kamenolom u Žermanické přehrady, Trinec – Borek a Dolní Lištná (MIKÁTOVÁ et al., 2001).

užovka obojková (*Natrix natrix* Linnaeus, 1758)

Mezi lokality výskytu patří: soustava rybníků na Radeckém potoce a okolí, soustava rybníků pod motokrosem, soustava rybníků u hraničního přechodu, niva Petrůvky. Dle ŠUHAJE et al. (2003a) se jedná o běžný druh v nivě Odry u Bohumína. Běžná je také v nivě dolního Poolzí (ŠUHAJ et al., 2005). PAVLÍK (2009) v Petrovicích u Karviné zjistil výskyt na lokalitách: sádky u Radeckého potoka (2007), rybník Urbančák I a II (2006, 2008). V Dolních Marklovicích na lokalitách: rybníky u celnice (2007), rybník u státní hranice na Radeckém potoce (2008), Radecký rybník (2008), dvojitý rybník u kříže na Radeckém potoce (2008), Adamecký rybník (2008), soustava lesních rybníčků (2006). V Prstné na lokalitách: rybníčky u restaurace (2007), m. č. Dolánek – lesní rybníčky (2006), soustava 5 rybníků na toku Šotkůvka (2007).

užovka podplamatá (*Natrix tessellata* Laurenti, 1768)

Tento druh nebyl v Dolních Marklovicích nalezen. V okrese Karviná se vyskytuje v Havířově a ojedinele je nalézána i jinde: niva Odry u Bohumína, soutok Olzy s Odrou (ŠUHAJ et al., 2003a; ŠUHAJ et al., 2005). VLČEK et al. (2010) zjistili početnou rozmnožující se populaci v Havířově u vodních nádrží na potoku Sušanka, druh byl nalezen také v Polsku u obcí Kaczycze Górne a Brzezówka, jedná se tak o nový druh plaza pro Polsko.

zmije obecná (*Vipera berus* Linnaeus, 1758)

V katastru Dolních Marklovic nenalezena. Informaci o výskytu v sousední Prstné místní části Háje do/v 70. let/ech 20. století poskytl KANIA (in verb.). Podobně Wąsik (in verb.) se zmiňuje o výskytu po roce 2000 v Polsku na katastru Kaczyc Dolnych v lese Podświnioszów. V obou případech nelze vyloučit záměnu za užovku obojkovou, která se vyskytuje poměrně často nebo jiného plaza. V Kaczycach Dolnych mohlo jít i o užovku podplamatou. V okrese Karviná byla zjištěna výjimečně: MIKÁTOVOU v Albrechticích roku 1984 (MIKÁTOVÁ et al., 2001). V roce 1999 došlo k uštknutí dítěte ve Věřňovicích (ŠUHAJ et al., 2005).

ZÁVĚR

Tato práce shrnuje výsledky sledování obojživelníků a plazů v katastrálním území Dolní Marklovice a pro srovnání uvádí zjištění publikovaná v odborné literatuře týkající se jak dotčeného katastru, tak celé obce i okresu. Bylo zjištěno třináct druhů obojživelníků a pět druhů plazů. Mezi nejčastější nalezené druhy patří čolek velký (*Triturus cristatus*), blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*) a skokan ostronosý (*Rana arvalis*). Nejčastěji byli sledováni zástupci komplexu zelených skokanů (*Pelophylax esculentus* complex), rosnička zelená (*Hyla arborea*), kuňka ohnivá (*Bombina bombina*) a zástupci rodu kuňka (*Bombina* sp.). Mezi běžné ale méně často sledované druhy lze zařadit ropuchu zelenou (*Pseudepidalea viridis*), skokana hnědého (*Rana temporaria*), skupinu „zemních“ skokanů (*Rana* sp.) a ropuchu obecnou (*Bufo bufo*). Malý počet sledování skokana krátkonohého (*Pelophylax lessonae*) a skokana skřehotavého (*Pelophylax ridibundus*) je dán obtížností jejich determinace. Podobně je tomu u skokana ostronosého (*Rana arvalis*) mimo období rozmnožování. Absence čolků je pravděpodobně dána nedostatkem zkušeností při jejich sledování

nebo nevhodnou metodou, protože z jiných prací jsou udávány sledování tří druhů z více lokalit katastru. Vzhledem ke skrytému způsobu života nepřekvapuje nižší počet pozorování blatnice skvrnité (*Pelobates fuscus*). Celkem je z území necelých 500 ha udáván výskyt 15 druhů obojživelníků: *Lissotriton vulgaris*, *Mesotriton alpestris*, *Triturus cristatus*, *Bombina bombina*, *B. variegata*, *Pelobates fuscus*, *Bufo bufo*, *Pseudepidalea viridis*, *Hyla arborea*, *Pelophylax lessonae*, *P. ridibundus*, *P. esculentus complex*, *Rana temporaria*, *R. arvalis*, *R. dalmatina* a 5 druhů plazů: *Emys orbicularis*, *Lacerta agilis*, *Zootoca vivipara*, *Anguis fragilis*, *Natrix natrix*. V budoucnu bude potřeba výše uvedené druhy spolehlivou formou doložit (nahrávky akustických projevů, fotografie, videonahrávky) aby nedocházelo ke zpochybňování biodiverzity herpetofauny Dolních Marklovic. Nejcennějšími lokalitami jsou rybníky na Radeckém potoce, rybníky pod motokrosem a rybníky nad hraničním přechodem. Menší počet druhů na ostatních lokalitách je pravděpodobně zapříčiněn malou četností jejich návštěv. Rybníky na Radeckém potoce a pod motokrosem jsou součástí EVL Dolní Marklovice, která by jim do budoucna v kategorii přírodní památky měla poskytnout vhodnou ochranu.

LITERATURA

AOPK ČR, 2010: Nálezová databáze AOPK ČR. Praha.

BARUŠ, V., OLIVA, O. (eds.), 1992: Fauna ČSFR: sv. 25: Obojživelníci – Amphibia. Academia, Praha, 1992. 340 s.

BROSCH O., 2005: Povodí Odry, Anagram, Ostrava, 323 s.

CULEK M. a kol., 2003: Biogeografické členění České republiky: II. díl, Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha, 590 s.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2010: Vybrané statistické údaje za obec. Databáze online [cit. 2010-04-14]. Dostupné na:

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrz=Dokon%C4%8Dit+%C3%BApravy&cislotab=MOS+ZV01&pro_4382338=599077&str=tabdetail.jsp

DEMEK J., MACKOVIČIN P. (eds.), 2006: Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Brno, 582 s.

FILIPOVÁ K., 2006: Moravskoslezský kraj, s. 82–89. In: VYDROVÁ A., KUČAŘOVÁ P., GRULICH V. (eds.), 2006: Optimalizace výsledků mapování přírodních biotopů a jejich aktuálního zastoupení na území ČR jako předmětu ochrany v současné síti maloplošných zvláště chráněných území v ČR. Vě. sb. přír. – Práce a studie. Pardubice, suppl. 1 (2006), 218 s. Online [cit. 2010-04-07]. Dostupné na: <http://www.mzp.cz/www/vav.nsf/index.html>

HAJZLEROVÁ I., 2006: Petrovice u Karviné: 700 let od první písemné zmínky., Obec Petrovice u Karviné a Zemský archiv v Opavě – Státní okresní archiv Karviná, Petrovice u Karviné, 160 s.

HARTL J., POLÁŠEK Z. a kol., 2003: Mapování výskytu obojživelníků na toku řeky Olše a v bezprostředním okolí, Závěrečná zpráva projektu 191303, Realizátor: ZO ČSOP 73/05 OLZA, Závada, 12 s. + přílohy. Depon. ZO ČSOP 73/05 OLZA, Petrovice u Karviné. Nepubl.

- ŽUPKA J., 2001: Mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*) v přírodní rezervaci Velké doly. Těšínsko – Časopis muzea Těšínska, 44 (2): 30 – 31. Archiv online [cit. 2010-04-24]. Dostupné online na: http://www.muzeumct.cz/obrazy/casopis_tesinsko/Tesinsko_2_01.pdf
- LUTTERER I., MAJTÁN M., ŠRÁMEK R., 1982: Zeměpisná jména Československa: Slovník vybraných zeměpisných jmen s výkladem jejich původu a historického vývoje. Mladá fronta, Praha, 376 s.
- MIKÁTOVÁ B., VLAŠÍN M., ZAVADIL V. (eds.), 2001: Atlas rozšíření plazů v České republice. Atlas of the distribution of reptiles in the Czech Republic. AOPK ČR, Brno – Praha, 257 s.
- NEUHÁUSLOVÁ Z. & MORAVEC J. (eds.), 1997: Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky. Map of Potential Natural Vegetation of the Czech Republic. Botanický ústav AV ČR.
- NEUHÁUSLOVÁ Z. a kol., 1998: Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky: Textová část. Map of Potential Natural Vegetation of the Czech Republic: Explanatory text. Academia, Praha, 344 s.
- NOVÁK J., 1999 – 2010: Síťová pole. BioLib. Encyklopedie online [cit. 2010-04-21]. Dostupné na: <http://www.biolib.cz/cz/glossaryterm/id229/>
- PAVLÍK P., 2009: Plazi a obojživelníci katastru obce Petrovice u Karviné (Česká republika). Acta Mus. Beskid., 1: 109–114
- PELZ - BIOPHON., 2006: Hlasy našich žab.
- POLÁŠEK Z., 1988: Předběžná informace o průzkumu obojživelníků a plazů v okrese Karviná. Karvinské mládí – Hyla, 28: 3–10
- SEAL, S.R.O. & MOONFACE S.R.O., 1998 – 2004: Informace o katastrálním území Dolní Marklovice. Databáze online [cit. 2010-04-15]. Dostupné na: <http://www.isu.cz/uir/scripts/vfcob.asp>
- ŠANDERA M., 2008: Hnědí skokani ČR. AOPK ČR, 2 s. Klíč online [cit. 2010-04-29]. Dostupné na: http://www.nature.cz/publik_syst2/files08/klic_hnedi_skokani.pdf
- ŠUHAJ J., POLÁŠEK Z., KOČÁREK P. & STOLARCZYK J., 2003a: Předběžná zpráva o inventarizaci obojživelníků (Amphibia) a plazů (Reptilia) v nivě Odry u Bohumína. Acrocephalus (Ostrava), 19: 34–40
- ŠUHAJ J., STOLARCZYK J., VLČEK P. & POLÁŠEK Z., 2003b: Výskyt želvy nádherné (*Trachemys scripta*) v české části Slezska. Acrocephalus (Ostrava), 19: 41–44
- ŠUHAJ J., VLČEK P. & JABLONSKI D., 2005: Obojživelníci (Amphibia) a plazi (Reptilia) dolního Poolzí. Acrocephalus (Ostrava), 21: 51–56
- ŠUHAJ J., TEISTER F. J., 2006: Zeměpisné názvy v hraničních meandrech Odry dříve a nyní. Poodří – časopis obyvatel horní Odry, 9 (1): 13–19
- ŠUHAJ J., NYTRA L., 2009: Výskyt želvy bahenní (*Emys orbicularis*) v Petrovicích u Karviné. Occurrence of the European Pond Turtle (*Emys orbicularis*) in Petrovice u Karviné. Acrocephalus (Ostrava), 25: 104–106

VLAŠÍN M., 1995: Klíč k určování obojživelníků a plazů. EkoCentrum Brno, Brno, 72 s.

VLAŠÍN M., 2007: Klíč k určování obojživelníků a plazů. Rezekvíték, Brno, 40 s.

VLČEK P., 2003: Některá batrachologicky významná vodní stanoviště v okrese Karviná. *Acrocephalus* (Ostrava), 19: 29–33

VLČEK P., NAJBAR B. & JABLONSKI D., 2010: First records of the Dice Snake (*Natrix tessellata*) from the North-Eastern part of the Czech Republic and Poland. *Herpetology Notes*, 3: 23–26. Časopis online [cit. 2010-04-30]. Dostupné na: <http://www.seh-herpetology.org/herpetologynotes/contents.html>

VYHLÁŠKA č. 395/1992 Sb. ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 11. června 1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Legislativa online [cit. 2010-04-13]. Dostupné na: http://www.mzp.cz/cz/platne_pravni_predpisy

WEISSMANNOVÁ H. a kol., 2004: Ostravsko. Chráněná území ČR, svazek X. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Brno, Praha, 456 s.